

9 Φεβρουαρίου 2020

Αν ψάλλουν έτσι στον Παράδεισο... θέλω να πάω!

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή](#)

Πολύ συχνά ακούμε και τη λέξη «**αλληλούια**» στην Ορθόδοξη λατρεία μας. Είναι μια λέξη θεοφόρα, γεμάτη υπερκόσμιο μυστήριο. Προέρχεται βέβαια από την εβραϊκή γλώσσα, αλλά η χριστιανική Εκκλησία από την αρχή την υιοθέτησε. Σημαίνει: «αινείτε τον Θεόν- δόξα τω Θεώ». Είναι ένας ύμνος από την αιωνιότητα, απόηχος της ουράνιας λαμπρότητας. Σύντομη δοξολογία, ένας μικρότατος ψαλμός (όπως λέει ο λαός: “κοντός ψαλμός αλληλούια”).

Η Ορθοδοξία είναι μια συνεχής γιορτή, όπου «τα άνω τοις κάτω συνεορτάζει και τα κάτω τοις άνω συνομιλεί». Στον μυστικό της χώρο, το άκτιστο και το κτιστό ενώνονται «ασυγχύτως και ατρέπτως». Ο ουρανός κατεβαίνει στη γη, γίνεται πολύ κοντινός, σχεδόν απτός και έτσι η γη ουρανοποιείται. Αυτό κυρίως γίνεται αισθητό στην θεία λατρεία της και ειδικότερα στην θεία λειτουργία, η οποία χαρακτηρίζεται ως απόηχος και απομίμηση της λειτουργίας των ουρανών. «Υστερα απ’ αυτά – λέει στην Αποκάλυψη ο μαθητής της αγάπης-άκουσα στον ουρανό κάτι σαν δυνατή φωνή, που έβγαине από το μεγάλο πλήθος κι έλεγε: Αλληλούια! Η σωτηρία και η δόξα και η δύναμη ανήκουν στο Θεό μας...Τότε οι εικοσι τέσσερις πρεσβύτεροι και τα τέσσερα όντα έπεσαν και προσκύνησαν το θεό που κάθεται το θρόνο και έλεγαν: «Αμήν, αλληλούια!». Τότε ακούστηκε μια φωνή από το θρόνο, που έλεγε: «Υμνείστε το Θεό όλοι οι δούλοι του κι όσοι τον σέβεστε, μικροί και μεγάλοι». Και άκουσα κάτι σαν φωνή από μεγάλο πλήθος και σαν βοή καταρράκτη και σαν κρότο από δυνατές βροντές να λέει: «Αλληλούια! Ο Κύριος μας, ο Θεός ο παντοκράτορας είναι πια κυρίαρχος του κόσμου!» (Αποκ. 19, 1,4). Στο χωρίο αυτό βλέπουμε ότι ο ύμνος «αλληλούια» δονεί τους ουρανούς, σαν ξέσπασμα δοξολογίας του Παντοκράτορα, από το «πανηγύρι των πρωτοτόκων υιών του Θεού, που τα ονόματα τους έχουν καταγραφεί στους ουρανούς»(Εβρ. 12, 23). Αυτός που μετέχει με την «εσωτερική αίσθηση» στην επί γης λατρεία του «εσφαγμένου αρνίου», βιώνει μυστικά την παγκόσμια δοξολογία της κτίσεως, ορατής και αοράτου. Αισθάνεται την «καλήν αλλοίωσιν» και προγεύεται τη Βασιλεία των ουρανών. «Αν ψάλλουν έτσι στο Παράδεισο – είχε πει ένας Γάλλος μετά από ολονυκτία- θέλω να πάω»! Ο προσφυέστατος ορισμός του ανθρώπου θα μπορούσε να είναι ότι είναι δοξολογικό ον. Πρώτον, διότι η όλη ψυχοσωματική του δομή, σαν ένα καταπληκτικό θαύμα της θείας δυνάμεως και σοφίας, προκαλεί τον αίνο και τη δοξολογία στον θείο της Δομήτορα. Δεύτερον, διότι πλάσθηκε για να δοξάζει τον Πλάστη του. Γι αυτό και ο απ. Παύλος θα πει: «Το Θεό να δοξάζετε με το σώμα σας και με το πνεύμα σας, που ανήκουν στο Θεό» (Α΄ Κορ. 6, 20). Ο άνθρωπος, σαν λογική εικόνα του Θεού, είναι ο μόνος μέσα στον αισθητό κόσμο, που έχει λάβει την κλήση να κάνει τον κόσμο ναό μέσα στον οποίο να δοξολογεί, να λατρεύει και να ευχαριστεί το Θεό. «Είσαι σκεύος πλασμένο από τον Θεό – θα πει ο αγ. Γρηγόριος ο Νύσσης- δημιουργημένο απ’ Αυτόν. Δόξαζε το Δημιουργό.

Γιατί δεν πλάστηκες για κανένα άλλο λόγο παρά για να είσαι κατάλληλο όργανο δοξολογίας του Θεού». Βέβαια κατά τον ψαλμωδό, και «οι ουρανοί διηγούνται τη δόξα του Θεού, το σύμπαν δε αναγγέλει τη δημιουργία του»(ψαλμ.18) αλλά η δοξολογία αυτή των όντων αποκτά νόημα μέσω του ανθρώπου. «Όλα υμνούν και δοξάζουν τον Θεό- λέγει ο αγ. Γρηγόριος ο Θεολόγος - με σιωπηλές φωνές. Για όλα ευχαριστώ το Θεό και έτσι ο ύμνος τους γίνεται δικός μου· από αυτούς παίρνω τη δύναμη και εγώ να δοξολογώ».

Οι θεοφόροι Πατέρες της Εκκλησίας μας διδάσκουν ότι τρία είναι τα είδη της προσευχής του χριστιανού: η αίτηση, η ευχαριστία και η δοξολογία. Το τρίτο αυτό είδος είναι το ανώτερο όλων, γι αυτό και πρέπει να προηγείται κάθε άλλου είδους. Αν ληφθεί υπ' όψιν ότι η προσευχή είναι σχέση, τότε οι τρεις αυτές μορφές προσευχής είναι συγχρόνως και τρεις τρόποι σχέσεως με το Θεό. Η προσέγγιση αυτή του Θεού με τη δοξολογία είναι το ανώτερο είδος, για τους εξής λόγους. Η αίτηση - αν και αναγκαία - είναι η κατωτέρα μορφή, γιατί στηρίζεται στη σχέση του δίνω και παίρνω. Είναι κάπως συμφεροντολογική. Η ευχαριστία είναι ανώτερο και ευγενέστερο είδος, όμως δεν διαφέρει και πολύ του προηγούμενου, γιατί χαιρόμαστε και ευχαριστούμε γι' αυτά που λάβαμε. Η δοξολογία είναι η πλέον ανιδιοτελής και αγαπητική σχέση ανθρώπου και Θεού, γιατί γίνεται γι Αυτόν και μόνο. Δειγματοληπτική είναι η προσευχή όλης της ευχαριστιακής συνάξεως, η λεγομένη «ευχή της αναφοράς»: «Είναι άξιο και δίκαιο να σε υμνούμε, να σε ευλογούμε, να σε δοξολογούμε, να σε ευχαριστούμε, να σε προσκυνούμε σε κάθε τόπο της κυριαρχίας σου. Γιατί είσαι Θεός που δεν μπορεί καμιά γλώσσα να εκφράσει, ούτε νους να χωρέσει, είσαι αόρατος, ακατάληπτος, αναλλοίωτος και αμετάβλητος. Συ και ο Μονογενής σου Υιός και το Άγιο σου Πνεύμα».

Στην δοξολογική αυτή αναφορά υμνείται η παναγαθότητα του Θεού, η πανσοφία και η παντοδυναμία Του, των οποίων οι άγιες ψυχές έχουν και προσωπική εμπειρία. Θαυμάζεται η θεία κένωση του «ανέκφραστου» Θεού, η σωτηρία την οποία αυτός μας εξασφάλισε και οι οικτιρμοί του Υιού του Θεού, με τους οποίους ο Ουράνιος Πατέρας μας δέχεται ως παιδιά Του. Οι άγιοι του Θεού από την δοξολογία αρχίζουν τις προσευχές τους. Είναι σαν τα ωδικά πτηνά, που μέρα νύχτα αναμέλπουν την αγάπη του Χριστού. Είναι οι θείοι ερωδιοί «των οποίων η κατοικία ηγείται των άλλων» πουλιών (ανθρώπων), γιατί όσο ψηλότερα χτίζει τη φωλιά του κανείς, τόσο θαυμάζει τα μεγαλεία του Θεού. Με εξέχουσα την Μαριάμ, την Παναγία Μητέρα του Κυρίου μας, που δοξολόγησε πρώτη τον Μονογενή Υιό και Θεό της, όλοι αποτελούν στον ουρανό και στην γη μια θαυμάσια δοξολογική χοροστασία. Λέει ο Άγιος Χρυσόστομος: «Η ψυχή είναι ένας μουσικός, είναι ένας τεχνίτης, ενώ το σώμα είναι όργανο, που κατέχει τη θέση της κιθάρας, του αυλού και της λύρας. Θέλοντας ο Θεός να σε διδάξει ότι οφείλεις πάντοτε να ανυμνείς

και να δοξάζεις Αυτόν, ένωσε για πάντα το όργανο με τον τεχνίτη». Οι άγιοι υμνούν ακατάπαυστα με λόγους και δάκρυα, αλλά και με τον τρόπο της ζωής τους τον Θεό. Η ζωή τους είναι ένα υπαρξιακό μελωδικό «αλληλούια».

Γι αυτό το «αλληλούια» δεν πρέπει να είναι μόνο στα χείλη των πιστών. Πρέπει να γίνει η ίδια η ζωή τους. Ο άνθρωπος πρέπει να παραμείνει μια έμψυχη και ενσυνείδητη δοξολογία του Θεού, ανάμεσα σε όλα τα υπόλοιπα κτίσματα. Βέβαια το δράμα του ανθρώπου, μετά την πτώση, είναι ότι πολλές φορές μεταβάλλεται σε παραφωνία μέσα στην παναρμόνια συγχορδία των όντων. Με τα λόγια, αλλά κυρίως με τα έργα του, δεν δοξολογεί, αλλά βλασφημεί. Και αυτό συνιστά αλλοτρίωση από τον αληθινό προορισμό του. Το έργο του Χριστού σε αυτό ακριβώς αποσκοπεί: να ξανακάνει τον άνθρωπο όχι απλώς μέλος της συμπαντικής χοροστασίας, αλλά «χοράρχη» του σύμπαντος. Ο Χριστός μας μεταφέρει από την δουλεία του νοητού Φαραώ, δηλ. του διαβόλου στην ελευθερία των τέκνων του Θεού. Μας ελευθερώνει από την τυραννία των παθών και αποκαθιστά μέσα μας, στο σώμα και στη ψυχή μας, τη χαμένη αρμονία και ειρήνη. Η διάβαση από την αμαρτία στη Χάρη, είναι που κάνει τη ζωή μας ολόκληρη αίνο και δοξολογία. Ωραία το διατυπώνει αυτό ο άγιος Μακάριος: « Η ψυχή που γλύτωσε από τους εχθρούς της και πέρασε με τη δύναμη του Θεού τη πικρή θάλασσα των παθών, βλέποντας αυτούς στους οποίους ήταν προηγουμένως αιχμάλωτη να χάνονται, χαίρεται με ανέκφραστη και υπερβολική χαρά λόγω της ενώσεως με τον Κύριο. Τότε το Άγιο Πνεύμα, που πήρε μέσα της, ψάλλει καινούριο τραγούδι στο Θεό με το τύμπανο, δηλ. το σώμα και με την κιθάρα, δηλ. με τις λογικές χορδές της ψυχής και τους λεπτότατους λογισμούς και με το πλήκτρο της θείας χάριτος στέλλει ύμνους στον ζωοδότη Χριστό».

Ο Άγιος Νικόδημος πρακτικοποιώντας το θέμα, λέει: «Εάν και συ χριστιανέ δοξολογής τον Θεόν με λόγια θεολογικά και μεγάλα και φυλάττης το στόμα σου από αισχρολογίας, μυθολογίας, ύβρεις και φλυαρίας· εάν πράττης έργα θεάρεστα και φυλάττης τας εντολάς του Κυρίου· αλλά και εάν υπομένης τους πειρασμούς όπου σοι έρχονται μετά μεγαλοψυχίας και με ανδρείον φρόνημα, ήξευρε ότι μεγαλύνεις και δοξολογείς τον Κύριον». Αυτή η φωτεινή ζωή του χριστιανού γίνεται αιτία και οι άλλοι άνθρωποι να δοξάζουν τον Θεό. Πολλοί είναι εκείνοι που προσήλθαν στην χριστιανική πίστη, βλέποντας την τελειότητα και την αγάπη των οπαδών του Εσταυρωμένου. «Κοιταξε πως αγαπούν ο ένας τον άλλο» έλεγαν για τους χριστιανούς οι εθνικοί (ειδωλολάτρες) και πολλοί έρχονταν στην Εκκλησία. «Από τώρα είμαι και εγώ χριστιανός» ομολογούσαν οι δήμιοι, βλέποντας την ανδρεία και την υπομονή των μαρτύρων. Έτσι επαλήθευε στην ζωή τους το παράγγελμα του Κυρίου: «Έτσι ας λάμπει το φως σας μπροστά στα μάτια των ανθρώπων για να δουν τα καλά σας έργα και να δοξάσουν τον ουράνιο Πατέρα

σας» (Ματθ. 5, 16).

Όμως το καλύτερο του «αλληλούια» το φυλάει ο πιστός για τον ουρανό. Εδώ ζει στην εξορία, σαν πάροικος και παρεπίδημος. Και πώς είναι δυνατόν, ζώντας στην κοιλάδα αυτή του κλαύθμωνος, να δοξολογήσει τον Κύριο, με μια πληρότητα υπαρξιακή; «Πώς θα ψάλλω την ωδή του Κυρίου σε ξένη γη;» (ψαλμ. 136) διερωτάται, καθώς βιώνει την αιχμαλωσία του παρόντος βίου. Η συνεχής νοσταλγία του και η προσμονή της καρδιάς του είναι η άνω Ιερουσαλήμ. Λέγεται ότι, όταν ψαλλόταν το περίφημο «Αλληλούια» του Χαίντελ, όλο το ακροατήριο σηκώθηκε στις μύτες των ποδιών του και άκουγε με κρατημένη την αναπνοή, την ανεπανάληπτη εκείνη μελωδία! Πόσο μάλλον γλυκύτερο και απείρως μελωδικότερο θα είναι το ουράνιο «αλληλούια» των αγγέλων και των σωσμένων; Μακάρι να αξιωθούμε μαζί με τους αγγέλους να προσθέσουμε και εμείς το δικό μας «Αλληλούια, Αλληλούια, Αλληλούια, δόξα Σοι ό Θεός»!

Πηγή: Από το βιβλίο του Αρχιμ. Αθηναγόρα Καραμαντζάνη, «Στώμεν καλώς...».